

Олим ва фозил инсон Хожа Сайид Аҳмад эшон (иккинчи мақола)

12:30 / 10.01.2022 1327

Хожа Сайид Аҳмад эшон юрт равнақи, халқ фаровонлиги ҳамда илм маърифат ривожи учун Учқўрғонни кенгайтиради. Ўша даврда Чортокдан турли касб әгалари, савдогарлар, ҳунармандлар, дехқон-боғбонлар, қурувчилар ва кўплаб илм аҳллари олиб келинди. Шунингдек, Арбағишдан чорвадор катта қирғиз жамоаси, яъни Бағиши уруғи олиб келиб жойлаштирилади.

Натижада, бу ерда аҳоли кўпайиб, илм маърифат ва маданият ривожланиб, янги бир шаҳар пайдо бўлади. Хожа сайид Аҳмад ўзи истиқомат қилган жойда масжид, ёнида катта хонақоҳ барпо қиласди. Унинг масжид ва хонақоҳи ҳозирги Учқўрғон шаҳридаги Норин дарёси бўйидаги санъат лицейи мактаби ўрнида бўлган. Устози Абдулазиз Мажзуб Қашғар сафари олдидан 1857 йили муридининг хонақоҳида зикр чоғида оламдан ўтган экан^[1].

Бундан ташқари Шералихондан кейин Кўқон хони бўлган Худоёрхон (1845-1875) Сайид Аҳмад эшон таклифи билан Учқўрғонга икки бор ташриф буюрган экан. Хожа Сайид Аҳмад эшон тахминан, 1880 йили оламдан ўтади. Уни васиятига мувоғиқ, тепаликдаги адирга дафн этилади. 1910-1912 йиллар орасида набиралари Сайдихон эшон томонидан бобоси шарафига масжид қурилган. Ҳозирги кунда масжид ёнида катта қабристон ва Хожа Сайид Аҳмад эшон зиёратгоҳлари жойлашган^[2].

Зиёратгоҳ обод қилиниб, атрофлариға гуллар ва манзарали дараҳтлар экилиб кўкаламзорлаштирилган.

Хожа Аҳмад эшон оиласи ва фарзандлари тўғрисида маълумот берадиган бўлсак, Хожа Сайид икки аёлга уйланган. Аввалги аёли оламдан барваҳт ўтиб кетган, сўнгра, яна бир аёлга уйланган.

Биринчи аёлидан 1та ўғил, 1 та қиз, кейинги аёлидан эса, 2 та ўғил фарзанд кўрган.

Ўғиллари; Хожа Муҳаммад эшон (1835-1923), Мирза Аҳмад эшон, Зулфиқор эшонлар. Қизининг фарзандини исми ҳам боболари исми каби Сайид Аҳмад бўлиб, Сайидхон эшон номи билан танилган. У набираларининг фарзанди бўлмаган.

(Тамом)

Акрам Шарипов, мустақил илмий тадқиқотчи.

Чиноз тумани, Олмазор қўрғони.

[1] Ғазалёти мажзуб.ЎЗ.РФА нинг Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти. Инв.№ 542/2 ашёвий рақамли босма китоб. Б.141-144.

[2] Ушбу маълумотларни Ҳожимат эшон набиралари, Ҳамидхон эшон (1926-2009) архивларидан олинди.

-

-

-